

Tuinsector heeft de weg naar duurzaamheid nog steeds niet gevonden

Vlinderstruiken besmet met fipronil door gebruik van drainwater

Pesticidemetingen in 15 tuinplanten uit drie verschillende tuincentra laten zien dat 14 tuinplanten geen aanrader voor tuinen en openbaar groen zijn. In de onderzochte planten zijn in totaal 36 verschillende stoffen aangetroffen, waarvan 3 verboden stoffen.

De uit België afkomstige vlinderstruiken waren met het verboden en zeer giftige insecticide fipronil vervuild. Onderzoek toonde dat drainwater dat voor de vlinderstruiken was gebruikt, fipronil bevat.

PAN-NL pleit voor wettelijke normen voor een maximaal toelaatbaar gehalte en aantal residuen voor sierteelt producten en adviseert consument en gemeenten geen gangbare tuin- en perkplanten, bloembollen of snijbloemen te kopen.

Het onderzoek

Op 29 juni 2023 heeft PAN-NL in een steekproef bij drie tuincentra, Tuinland, Groenrijk en Welkoop, vijf voor insecten aantrekkelijk planten gekocht: Lavendel, Campanula (klokjesbloem), Buddleja (vlinderstruik), Salvia en Dahlia. De planten zijn bij een gecertificeerd laboratorium op resten van bestrijdingsmiddelen onderzocht.

Resultaten

Veel verschillende bestrijdingsmiddelen en hoge gehalten

In de 15 monsters zijn 36 verschillende bestrijdingsmiddelen en metaboliëten (omzettingsproducten) aangetroffen. Van de 36 aangetroffen middelen zijn 64% fungiciden ter bestrijding van schimmelziekten en 36% insecticiden. Gemiddeld zijn in de monsters 6,0 verschillende stoffen gevonden, variërend van 0 tot 12 stoffen. Het gemiddelde gehalte is 8,11 milligram per kilogram (mg/kg). In de Campanula van Intratuin zijn geen bestrijdingsmiddelen aangetroffen. Desondanks zijn in de vijf planten van Intratuin in totaal de meeste verschillende stoffen (26) gevonden en gemiddeld per plant het hoogste aantal stoffen (7,0) en het hoogste gehalte (15,2 mg/kg).

In 3 planten zijn verboden stoffen gevonden: de insecticiden fipronil en fipronil-sulfon bij in België geteelde vlinderstruiken, gekocht bij Intratuin en Welkoop, en het fungicide propiconazole bij in Nederland geteelde Dahlia, gekocht bij Groenrijk.

Fipronil werkt systemisch, d.w.z. het middel verdeelt zich door de hele plant, ook in stuifmeel en nectar. Fipronil-sulfon is nog werkzamer (toxischer) dan de moederstof fipronil en zeer schadelijk voor o.a. insecten. Fipronil is neurotoxisch, mogelijk kankerverwekkend, mogelijk hormoonversturend en heeft effecten op reproductie en ontwikkeling.

Propiconazole is hormoon-versturend, mogelijk kankerverwekkend en mogelijk schadelijk voor reproductie en ontwikkeling.

Verzoek om vlinderstruiken en Dahlia uit filialen te verwijderen

Na ontvangst van de analyseresultaten heeft PAN-NL Intratuin en Welkoop onmiddellijk geïnformeerd over de aangetroffen verboden stoffen en verzocht alle vlinderstruiken uit alle filialen te verwijderen. In de

vlinderstuiken zijn respectievelijk nog 10 (Intratuin) en 4 (Welkoop) andere stoffen aangetroffen. Intratuin en Welkoop hebben aan ons verzoek direct gevolg gegeven. Volgens het door de tuincentra in gang gezette onderzoek heeft de Belgische teler geen fipronil-houdende middelen toegepast. In het drainwater, dat de teler tijdens de teelt vier keer heeft gebruikt, is fipronil aangetroffen.

In de Dahlia van Groenrijk is het verboden fungicide propiconazole gevonden. PAN-NL heeft ook Groenrijk over de aangetroffen verboden stof geïnformeerd en verzocht de Dahlia's van de betreffende teler uit de filialen te verwijderen. De bron van het middel wordt onderzocht.

Conclusie

De resultaten van dit onderzoek tonen een overwegend uiterst vervuilende sierteeltsector, dat gekenmerkt wordt (met een enkele uitzondering) door producten met resten van bestrijdingsmiddelen die voor het milieu zeer riskant zijn. Het met fipronil gecontamineerde drainwater is een voorbeeld en gevolg van een onverantwoordelijk pesticiden toelatingsbeleid. Ook na een verbod blijven persistente, giftige pesticiden in het milieu circuleren.

Dat het ook anders kan, laat de Campanula van Intratuin zien; de klant wordt via een banner bij de aangeboden planten geïnformeerd: "deze planten bevatten vrolijke tuinhulpjes".

Sinds 2021 heeft PAN-NL in totaal 69 regulair geteelde tuinplanten en bloembollen onderzocht; deze Campanula is het eerste monster waarin geen residuen zijn gevonden.

PAN-NL waardeert de coöperatieve samenwerking met de drie gecontacteerde tuincentra. Tuincentra zijn afhankelijk van de producten die de teler aanbiedt, maar ze kunnen aan de producenten en aan het beleid van de tuinbranche eisen stellen.

Adviezen

Aan de consument en gemeenten heeft PAN-NL het dringend advies om alleen tuin- en perkplanten, bloembollen en snijbloemen te kopen die zonder bestrijdingsmiddelen (biologisch) zijn gekweekt.

De tuinbranche dient strenge eisen aan de teelt en kwaliteit van sierteeltproducten in te voeren:

- Geen gebruik van synthetische insecticiden, persistente en gevaarlijke bestrijdingsmiddelen
- Geen gebruik van drainagewater uit kassen; in het algemeen is dergelijk water vervuild met residuen.
- Nultolerantie van residuen van Kandidaten voor Vervanging, synthetische insecticiden en persistente bestrijdingsmiddelen
- Er dienen normen voor het maximaal toelaatbare aantal en gehalten van pesticiden voor sierteeltproducten vastgelegd te worden.
- Om de kwaliteit van sierteeltproducten te controleren, is een uitgebreide analyse met een rapportagegrens van 0,01mg/kg noodzakelijk.
- Controleer consequent batches van aangeleverd materiaal op resten van bestrijdingsmiddelen; de steekproeven van PAN-NL laten zien dat een intensieve controle noodzakelijk is.

De NVWA dient de producten van telers regelmatig op resten van bestrijdingsmiddelen te controleren en bij overtreding te handhaven.

De overheid dient per bestrijdingsmiddel een maximale concentratielimiet en een maximum voor het aantal soorten bestrijdingsmiddelen per plant wettelijk voor te schrijven.

Contact: Margriet Mantingh, M :06-12532813

Maarten Visschers, M: 06-34428154